

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,
el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO STATUTO 1, 2, 8, 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR STATUTO PAPILDYMO 18 STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS REZERVŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1908 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija parengė ir pakartotinai teikia pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 birželio 1 d. išvadoje Nr. NV-1471 pateiktas pastabas patikslintus Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 1, 2, 8, 10 straipsnių pakeitimo ir Statuto papildymo 18 straipsniu įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2, kartu – Projektai).

I. Sprendžiama problema	<p>Lietuvos kariuomenei ar kitų NATO valstybių ginkluotosioms pajėgoms teisėtai panaudojus karinę jėgą Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali būti padaryta žala ne tik tiems objektams ar asmenims, prieš kuriuos tokia jėga naudojama, bet ir tretiesiems asmenims. Tokių situacijų jau buvo, pavyzdžiui, 2025 m. rugsėjo mėnesį Lenkijoje, panaudojus karinę jėgą siekiant neutralizuoti Rusijos Federacijos bepilotį orlaivį, buvo apgadintas gyvenamasis namas.</p> <p>Tokiais ir panašiais atvejais nukentėję tretieji asmenys neturi realios galimybės išieškoti patirtos žalos iš asmenų, prieš kurių neteisėtus veiksmus buvo panaudota karinė jėga. Pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą žalos našta faktiškai tektų nukentėjusiam asmeniui, nors žala atsirado dėl valstybės institucijų teisėtų veiksmų užtikrinant valstybės ir visuomenės saugumą.</p> <p>NATO sąjungininkių pajėgos dislokuojamos Lietuvoje siekiant stiprinti kolektyvinę gynybą ir padėti reaguoti į kylančias grėsmes. Vykdydamos joms pavestas užduotis, šios pajėgos gali teisėtai panaudoti karinę jėgą, o dėl tokio panaudojimo taip pat gali atsirasti žala tretiesiems asmenims. Pagal Šiaurės Atlanto sutarties šalių susitarimo dėl jų karinių pajėgų statuso (NATO SOFA) 8 straipsnio 5 dalies i punktą siunčiančioji valstybė atlygina priimančiajai valstybei 75 procentus žalos, kurią jos ginkluotosios pajėgos sukėlė vykdydamos tarnybines pareigas. Tačiau, atsižvelgiant į kolektyvinės gynybos principą ir sąjungininkų pajėgų veikimo Lietuvoje tikslą – užtikrinti Lietuvos</p>
--------------------------------	---

	<p>saugumą, tikslinga nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuva, atlyginusi žalą savo teritorijoje nukentėjusiems asmenims, galėtų nereikalauti iš valstybių sąjungininkių kompensuoti paminėtos išlaidų dalies.</p> <p>Be to, Projektu Nr. 1 siekiama atlikti tikslinamuosius pakeitimus, siekiant suderinti Karinės jėgos naudojimo statuto ir Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo nuostatas</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Projektu Nr. 1 siūloma papildyti Karinės jėgos naudojimo statutą nauju 18 straipsniu, kuriame būtų reglamentuotas žalos atlyginimo (kompensavimo) mechanizmas, kai žala atsiranda panaudojus karinę jėgą.</p> <p>Taip pat, siekiant suderinti teisinį reguliavimą su Aviacijos įstatyme nustatytu reguliavimu, siūloma patikslinti Karinės jėgos naudojimo statutą nustatant, kad karinė jėga gali būti panaudota ne tik prieš bepiločius orlaivius, bet ir prieš kitus autonomiškai arba nuotoliniu būdu valdomus objektus, judančius oru.</p> <p>Projektu Nr. 2 siūloma nustatyti galimybę valstybės rezervo lėšas panaudoti Projekte Nr. 1 nurodytai žalai atlyginti</p>
III. Priemonių sąnaudos	<p>Priėmus Projektus žalai kompensuoti būtų naudojamos valstybės biudžeto lėšos, tačiau lėšų poreikis šiam tikslui sunkiai prognozuojamas, nes tokio pobūdžio žalos atvejai reti ir kiekvienu atveju priklauso nuo konkrečių aplinkybių. Kompensacijos būtų mokamos iš Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų, papildomai šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų arba valstybės rezervo lėšų</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Siūlomas teisinis reguliavimas užtikrins aiškią žalos atlyginimo ar kompensavimo tvarką asmenims, nukentėjusiems dėl Lietuvos kariuomenės ar kitų NATO valstybių ginkluotųjų pajėgų veiksmų panaudojant karinę jėgą, stiprins nukentėjusių asmenų teisių apsaugą ir pasitikėjimą valstybės institucijomis.</p> <p>Taip pat jis sudarys palankesnes sąlygas NATO valstybių ginkluotosioms pajėgoms veikti Lietuvos teritorijoje, didins šalių sąjungininkių tarpusavio pasitikėjimą ir karinio bendradarbiavimo efektyvumą.</p> <p>Atsižvelgiant į teisėkūros sistemiškumo principą, Projekto Nr. 1 tikslinamieji pakeitimai teisinį reglamentavimą padarytų aiškesnį bei tikslesnį, užtikrintų teisės normų derėjimą tarpusavyje</p>

Projektų rengimo priežastys, uždaviniai, pasekmės, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nurodyti Projektų aiškinamajame rašte.

Projektai neprieštarauja Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatoms.

Projektais neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektai buvo pateikti derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai. Projektus patikslinus pagal gautas suinteresuotų institucijų pastabas, jie darbo tvarka buvo suderinti su suinteresuotomis institucijomis. Patikslinti Projektai su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe suderinti darbo tvarka, dėl papildomai akcentuotinos pastabos teikiama derinimo pažyma.

Projektus parengė Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. +370 706 80 545, el. p. judita.nagiene@kam.lt) Teisėkūros skyriaus (vedėjas Tomas Vainius, tel. +370 706 80 563, el. p. tomas.vainius@kam.lt) patarėjas mjr. Mantas Keliotis (tel. +370 706 80 597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt), Teisės taikymo ir atstovavimo skyriaus vedėjas Sergejus Montvila (tel. +370 618 69 348, el. p. sergejus.montvila@kam.lt) ir Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Teisės departamento (laikiniai einantis direktoriaus pareigas mjr. Saulius Dimša, tel. +370 680 65 267, el. p. saulius.dimsa@mil.lt) Teisės aktų vertinimo ir rengimo skyriaus (vedėja Žydrė Abourida, tel. +370 706 80 011, el. p. zydre.abourida@mil.lt) patarėjas mjr. Raimondas Ramonas (tel. +370 706 80 215, el. p. raimondas.ramonas@mil.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas Nr. 1, 3 lapai.
2. Projekto Nr. 1 lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. Projektas Nr. 2, 1 lapas.
4. Projekto Nr. 2 lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Aiškinamasis raštas, 8 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 2, 8, 10 straipsnių pakeitimo ir Statuto papildymo 18 straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
7. Projektų derinimo pažyma, 2 lapai.
8. Teisės aktų projektų antikorporcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Krašto apsaugos ministras

Robertas Kaunas